

Vergaderjaar 1991-1992

22 694

Aanwijzing van documenten dienende ter vaststelling van de identiteit van personen, alsmede van enige gevallen waarin de identiteit van personen aan de hand van deze documenten kan worden vastgesteld (Wet op de identificatieplicht)

A

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING ZOALS VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE EN VOOR ZOVER NADIEN GEWIJZIGD

I. Wetsvoorstel

Artikel 1

In dit artikel is «artikel 2, eerste en tweede lid» vervangen door: artikel 2, eerste lid.

Artikel 2

Dit artikel luidde:

Na artikel 435e van het Wetboek van Strafrecht wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 435f

Met een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die niet terstond op eerste vordering van een bij of krachtens artikel 141 aangewezen ambtenaar een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht (Stb. ...) of een geldig rijbewijs als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder 3e, van de Wegenverkeerswet (Stb. 1935, 554) behoorlijk ter inzage verstrekt, indien hij een voetbalwedstrijd waaraan een club uit het betaalde voetbal of een vertegenwoordigend voetbalelftal deelneemt, bezoekt, op korte termijn gaat bezoeken of kort geleden heeft bezocht.

II. Toelichting

Paragraaf 6

De eerste zin luidde:

Nu een nationale ID-kaart op grond van de genoemde jurisprudentie van het EG-Hof tevens de functie van identificatiemiddel in de andere EG-lidstaten heeft, zijn als identiteitsdocumenten aangewezen de reisdocumenten in de zin van de Paspoortwet, zoals het nationale paspoort en het beoogde reisdocument om te reizen in Europa.

De tweede en derde zin zijn ingevoegd.

De oorspronkelijke tweede zin luidde:

Waar in het vervolg van deze memorie wordt gesproken over (nationale) identiteitskaart, wordt bedoeld op het laatstgenoemde reisdocument.

Paragraaf 7

De tweede alinea is toegevoegd.

Paragraaf 9.2 onderdeel «identificatie jegens de uitvoeringsorganen»

Toegevoegd is de zin: Om deze identificatieplicht ten opzichte van de uitvoeringsinstanties effectief te laten zijn, is bepaald dat het identi-

teitsbewijs terstond ter inzage moet worden verstrekt. De zinsnede «Als gevolg van de in het algemeen beperkte bevoegdheden van de uitvoeringsinstanties» is vervangen door: In de situaties waarin door bijv. capaciteitsproblemen bij de reguliere politie deze procedure niet kan worden gevolgd. De laatste drie zinnen van de alinea die begint met «De bestaande sanctiebepaling» zijn toegevoegd. De laatste alinea is toegevoegd.

Paragraaf 9.5

Het onderdeel «preventie» is toegevoegd.

Het onderdeel «identificatieplicht voor zwartrijders» luidde:

«De Wet personenvervoer (Stb. 1987, 175) stelt als overtreding strafbaar het gebruik maken van het openbaar vervoer zonder geldig vervoerbewijs en het niet desgevraagd tonen of overhandigen van een dergelijk vervoerbewijs aan een controleur of opsporingsambtenaar (art. 30, eerste lid, jo. art. 92, eerste lid). Zoals iedere verdachte zal ook de zwartrijder kunnen worden onderworpen aan de identificatiemaatregelen die zijn voorzien in het wetsvoorstel over de anonieme verdachte (19 757). In aanvulling op die regeling legt het voorliggende

wetsvoorstel een rechtstreekse verplichting op de zwartrijder om met bepaalde documenten zijn identiteit te bewijzen (art. 84a Wet personenvervoer). Hierdoor wordt voor deze specifieke categorie van verdachten duidelijk in de wet aangegeven hoe zij aan de verplichting tot identificatie hebben te voldoen. Omdat voor de controle op zwartrijden de nationaliteit niet een relevant gegeven is, wordt ook het rijbewijs als identiteitsbewijs toegelaten. Het voorstel in het eerdergenoemde rapport (bijlage 6) om ook nog andere documenten toe te laten, is niet gevolgd, omdat dit in strijd zou komen met het uitgangspunt van het wetsvoorstel om uitsluitend goed beveiligde documenten toe te laten.

Niet-nakoming van de identificatieplicht door de zwartrijder geldt als een omstandigheid die de straf gesteld op het zwartrijden, verhoogt (art. 92, tweede lid, Wet personenvervoer). De niet-nakoming van de identificatieplicht is dus geen zelfstandig strafbaar feit, maar een strafverhogend aspect van het grondfeit zwartrijden. Er blijft dus sprake van één overtreding. Strafverhoging is gerechtvaardigd, omdat een verdachte die geen identiteitsbewijs kan of wil laten zien, moet worden aangehouden en naar het politiebureau moet worden overgebracht om zijn identiteit op andere wijze vast te stellen.»

Het onderdeel «verbetering strafrechtelijke aanpak», dat is vervangen door het onderdeel «handhavingsmogelijkheden», luidde:

verbetering strafrechtelijke aanpak
Het wetsvoorstel brengt overeenkomstig de aanbevelingen van het rapport een aantal verbeteringen aan in het bestaande systeem van strafrechtelijke afdoening. Uitgangspunt daarbij is dat het rijden zonder geldig vervoerbewijs strafbaar is, tenzij de reiziger terstond voldoet aan de vordering om de ritprijs met een beperkte opslag te betalen. De onduidelijkheid rond de strekking van het bestaande artikel 92, tweede lid, Wet personenvervoer wordt weggenomen: deze bepaling wordt geschrapt en in een nieuw artikel 92a wordt de basis gelegd voor een transactie-aanbod door de vervoerder. Maakt de reiziger daarvan geen gebruik, dan moet proces-verbaal worden opgemaakt,

waarna de zaak verder het normale verloop van een strafzaak zal kunnen hebben. Over de hoogte van de verschillende bedragen, die uiteraard moeten passen in de bestaande transactieverhoudingen, zullen nadere bepalingen in het Besluit personenvervoer worden opgenomen (nieuw artikel 92b). Naar verwachting zullen de betere mogelijkheden tot identiteitsvaststelling tezamen met de verbeteringen van de bestaande strafrechtelijke aanpak de effectiviteit daarvan aanzienlijk vergroten en daardoor wezenlijk bijdragen tot een betere bestrijding van het zwartrijden.

Paragraaf 9.6 onderdeel «identificatieplicht in verband met voetbalwedstrijden»

Het gedeelte vanaf «Om die reden is de identificatieplicht gekoppeld...» tot en met «...de beschikking moeten hebben over een officieel identificatiemiddel.» luidde:

Om die reden is de identificatieplicht niet gekoppeld aan de hoedanigheid van verdachte, maar aan de aanwezigheid bij de genoemde categorieën van voetbalwedstrijden en aan het op korte termijn gaan bezoeken of het kortgeleden bezocht hebben van zo'n wedstrijd.

De opsporingsambtenaar zal moeten aantonen dat hij redelijkerwijs kon veronderstellen dat degene die hij naar zijn identiteit heeft gevraagd, op weg was naar een voetbalwedstrijd of daar vandaan kwam. Aanwijzingen daarover kan de opsporingsambtenaar ontleen aan bijv. gedrag en kleding van de betrokkenen, maar ook aan zulke omstandigheden als het reizen in een supporterstrein of het deel uitmaken van de groep die van het station op weg is naar het stadion van de thuishandelende club. De politie zal in dezen een zekere beoordelingsvrijheid moeten worden gegund. Een efficiënte benutting van politiecapaciteit brengt mee dat de politie alleen om een identiteitsbewijs zal vragen, indien ordeverstoring dreigt. Zou de politie in een bepaalde situatie niettemin de grenzen van deze beoordelingsvrijheid overschrijden, dan zal dat in geval van strafvervolging tot een uitspraak kunnen leiden en de eventuele vrijheidsbeneming zal een onrechtmatig karakter dragen.

De beperkte identiteitsplicht ten

aanzien van bezoekers van voetbalwedstrijden zal vooral effect sorteren, indien er nog geen verstoring van de openbare orde heeft plaatsgevonden, en dus nog geen politie-ingrijpen gelegitimeerd is, maar deze wel dreigt plaats te vinden. Op dat moment is het van belang dat de politie de betrokken voetbalsupporters op hun gedrag kan aanspreken. Het vragen naar een identiteitskaart zal dan effectief kunnen zijn. Immers, wil of kan de betrokkene zijn identiteitskaart niet laten zien, dan pleegt hij een strafbaar feit en heeft de politie de bevoegdheid hem als anonieme verdachte aan te houden voor verhoor, met als gevolg dat hij de voetbalwedstrijd mist. Identificeert hij zich wel, dan weet de betrokkene dat hij met het oog op nog te plegen strafbare feiten is geïdentificeerd. Binnen het stadion zal vooral om een identiteitsbewijs worden gevraagd in situaties waarin strafbare feiten zijn gepleegd en de openbare orde aldus is verstoord. Daarnaast kan voor de voetbalwereld de voorgestelde identificatieplicht nuttig zijn, omdat daardoor iedere bezoeker van een voetbalwedstrijd van 12 jaar en ouder (art. 77a Sr.) de beschikking zal moeten hebben over een officieel identificatiemiddel.

Paragraaf 9.7

Aan het onderdeel «actief operationeel toezicht» is de laatste zin toegevoegd.